

Tillgängligheten vid polisstationen, Ålands polismyndighet

Datum: 2 september 2026 **Tid:** kl. 10.30

Plats: Ålands polismyndighet, Strandgatan 27 i Mariehamn

Deltagare:

Erika Elfsberg, Funktionsrätt Åland/sekreterare

Karl Wahlman, Funktionsrätt Åland

Katrina Böling, Ålands Reumaförening

Nina Carlson, Ålands Neurologiska förening

Linda Wideman-Törnvall, Ålands hörsselförening

Johan Pawli, polismästare

Innehållsförteckning

Inledning	1
Avgränsning.....	2
Ankomst	2
Ingång A: Tillståndsenheten.....	3
Ingång C: Anmälningmottagning	6
Övriga utrymmen	7
Enkla och svåra åtgärder	8
Slutsats	9

Inledning

Funktionsrätt Åland kontaktades av Ålands polismyndighet för att göra en kartläggning av tillgängligheten vid polisstationen i Mariehamn. Kartläggningen gjordes en solig förmiddag under sensommaren i september.

Ålands polisstation är centralt belägen i Mariehamn i en äldre byggnad, denna har genomgått en omfattande renovering vilket färdigställdes 2022.

Tillgänglighetsgruppen består av representanter från Funktionsrätt Åland och dess medlemsföreningar och är en brukargrupp. FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning ligger till grund för gruppens arbete. En brukargrupp ger synpunkter utifrån ett erfarenhetsperspektiv och kan inte ersätta kartläggningar gjorda av en tillgänglighetsexpert.

Rapporten inleds med en genomgång av tillgängligheten i lokalerna, därefter listas enkla och svåra åtgärder. Enkla åtgärder kan åtgärdas utan större insatser, svåra åtgärder kräver mer omfattande renovering.

Avgränsning

Vi valde att avgränsa oss till sådana utrymmen vid Ålands polisstation som allmänheten har tillgång till att besöka. Vi fokuserade främst på A-ingången och C-ingången samt publika utrymmen i anslutning till dessa, där tidsbokning inte krävs. A-ingången är för tillstånd och hittegods, C-ingången används vid exempelvis anmälan av brott. B-ingången för uppvisande av vapen kartlades inte.

Utöver dessa utrymmen besöktes även ett förhörssrum, samt ett konferensrum på våning två, dit utomstående ibland bjuds in. Fotografier publiceras enbart till de delar av kartläggningen som alltid är öppna för allmänheten.

Vi har enbart kartlagt tillgängligheten ur ett besökarperspektiv vid detta tillfälle. Vi vill poängtera att tillgänglighet även är viktigt när det gäller personalutrymmen, då en anställd varaktigt eller tillfälligt kan drabbas av funktionsnedsättning.

Ankomst

Det finns längsmedparkering på gatan utanför entréerna, men ingen särskilt skyltad parkering. Det är en kant på cirka 7 cm för att komma upp på trottoaren från parkeringen på gatan, därmed är parkering i anslutning till polisstationen svår att använda för personer med rörelsenedsättning. De måste ta sig längs med den enkelriktade gatan till ett övergångsställe för att komma upp på trottoaren (se bild).

Utanför A-ingången finns en låg pelare med knapp till den automatiska dörröppnaren. Knappen är tydligt skyltad med röd text.

Bild 1. Till vänster: Den långsgående parkeringen direkt utanför entrén med en hög kant. Till höger: Pelare utanför entrén med knapp till dörröppnaren.

En lyktstolpe alldeles utanför A-ingången är placerad på ett sådant sätt att den kan utgöra risk för krock. Vår rekommendation är varnande kontrast i ögonhöjd, exempelvis med svart-gulrandig tejp eller liknande.

Ingång A: Tillståndsenheten

Entré:

Entrén består av ett vindfång med dubbeldörrar mot utsidan samt dubbeldörrar mot insidan. Dörrarna har tillräcklig bredd på 92 cm och vindfånget är tillräckligt stort för hjälpmedel, och uppfyller rekommenderad svängradie på 150 cm. Trösklar har godkänd höjd och mattan i vindfånget är lätt att ta sig över.

Bild 2 och 3. Till vänster: Entrén till A-ingången. Till höger: Dörröppnarens knapp på insidan av entrén

Hur den automatiska dörröppnaren fungerar är däremot ett stort problem för personer med exempelvis rörelsenedsättning. Dörrarna är tunga och tiden som dörrarna hålls öppna är för kort. Vi har uppmätt att den yttre dörren hålls öppen 14 sekunder och det bör vara 25 sekunder. Ett stort problem är även att den inre dörren stängs snabbare än den yttre när man kommer från gatan. Det kan leda till att man blir kvar mellan dörrarna om man använder rullstol, eller har problem med att få upp en tung dörr. Vi noterar också att det inte finns någon knapp för dörröppnare inne i vindfånget. Både knapp i vindfånget samt en längre tidsrymd som dörren hålls uppe är vår rekommendation.

Innanför entrén finns dörröppnarens knapp i närheten av dörren. Knappen är på en höjd av 70 cm från marken till knappens mitt. Rekommendationen är på 90-110 cm höjd och denna sitter därmed för lågt. Vi noterar också att knappar till dörröppnare är på olika höjd i byggnaden, en mer konsekvent placering av dem skulle vara att föredra.

Det finns inget ledstråk, vilket är något vi rekommenderar i de delar av byggnaden som allmänheten ofta besöker. Ett ledstråk kan exempelvis utgöras av en tejpad eller målad linje i kontrasterande färg, som visar hur man tar sig till olika målpunkter i lokalen.

Väntrum:

Belysningen är jämn och utrymmet är väl upplyst, stora fönster ger ljusinsläpp av dagsljus. Hjärtstartare finns i väntrummet. Vi rekommenderar att hjärtstartaren flyttas till utanför entrén så att den kan användas även när tillståndsenheten har stängts. Trösklar är låga eller avfasade. Det finns stolar både med och utan armstöd, vilket är bra.

Ljudmiljön är mycket dålig. Ljud läcker ut från de nummerade båsarna med glasdörrar, vilket bekräftas av personal vid kartläggningstillfället. Detta är orsaken till att man valt att spela musik på en relativt hög volym i väntrummet. Personal påpekar att båsarna är så dåligt ljudisolerade att det som sägs i dem även hörs till personalutrymmen bakom båsarna. Det är ett stort sekretessproblem som måste åtgärdas. Det är inte heller en bra ljudmiljö i väntrummet för exempelvis personer med hörselnedsättning eller ljudkänsliga personer.

Bild 4. Till vänster: De tre servicebåsarna. Till höger: Infodisken.

Kölappar fås innanför entrén, det finns inte taktila markeringar på kölappsautomaten. Kölappsdisplayerna i taket ovanför servicebåsarna har tydliga lysande bokstäver och även en ljudsignal. Ljudsignalen hörs dock dåligt på grund av den höga musiken. Personal ropar upp numret om man inte uppfattat det via displayen.

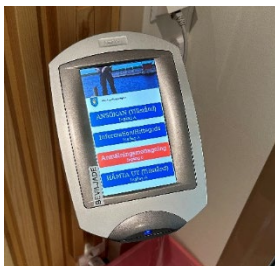

Bild 5. Kölappsautomat till höger när man kommer in genom entrén.

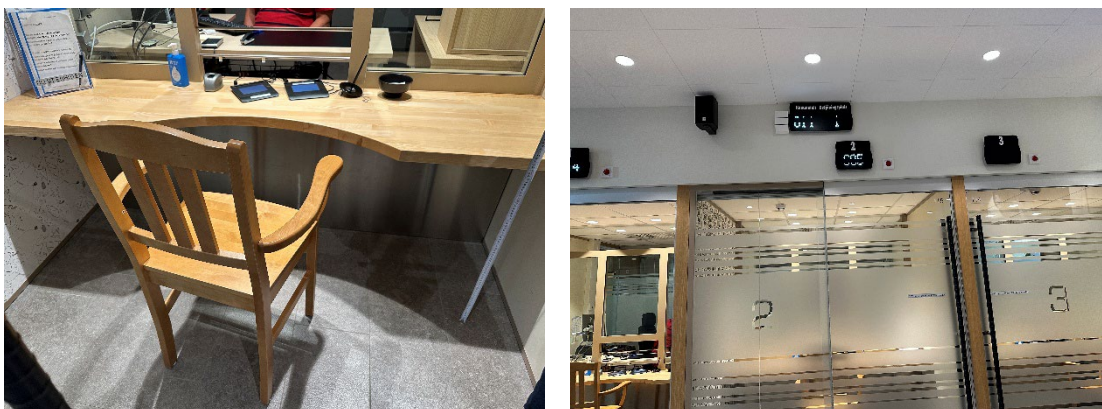

Bild 6 och 7. Till vänster: Inuti ett av servicebåsarna. Till höger: Displayer för kölappsystemet ovanför båsarna.

Servicebåsen:

Det finns tre bås, ett av dem är bredare. Samtliga bås har ett begränsat manöverutrymme. Avståndet mellan disken och dörrhandtaget på insidan är endast 96 cm. Bredden är 120 cm för det

större båset, 93 cm för de smalare båsen. Det större båset kan användas av personer med rullstol eftersom det finns något mer svängutrymme på bredden, men i de smalare båsen får en rullstol inte plats. Även i det bredare båset är det trångt med en rullstol. Har man ett hjälpmedel och kallas till ett av de mindre båsen blir det en olägenhet för besökaren, och det är inte alltid enkelt att byta. Personal uppger att man tagit emot med öppen dörr för att det ska fungera vid vissa tillfällen. Detta är också ett problem med tanke på den personliga integriteten, på samma sätt som lyhördheten i båsen. Rekommendationen är en svängradie på 150 cm.

Dörrarna till båsen öppnas automatiskt när det är ens tur. Servicediskarna är på godkänd höjd på 90 cm, det gäller båsen samt infodisken. Stolarna i båsen har armstöd och kan flyttas undan. Det finns fri yta under disken vilket är bra. Vi rekommenderar att installera käpphållare.

Vi tipsar om att ha hörslinga/receptionsslinga i servicebåsen, vilket är till hjälp för personer med hörapparat. Här är ett exempel på hur en sådan kan se ut: <https://www.sacnordic.com/produkt-kategori/receptionsslingor/>

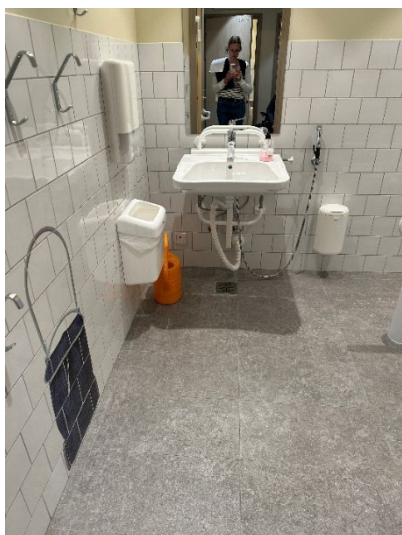

Bild 8 och 9. Till vänster: Handfat i den tillgängliga toaletten. Till höger: Toalettstol.

Toaletter:

Toaletter finns i anslutning till väntrummet vid ingång A. Man kommer först in genom en dörr till ett relativt stort tomt utrymme, med dörrar till tre skilda toaletter: en tillgänglig toalett samt en herr- och en damtoalett.

Vi kartlade den tillgängliga toaletten. Både dörren till denna toalett och dörren till utrymmet utanför har draghandtag. Det finns lås med enhandsfattning, vilket är bra. Det är skyltat med rullstolssymbol på dörren. Skylten får gärna flyttas till sidan av dörren, då syns den även när dörren står öppen. Dörrbredden är tillräcklig: 85 cm.

Toalettstolen är placerad centralt intill väggen, det är 80 cm utrymme på varje sida om toalettstolen vilket underlättar överföringar. Rekommenderat utrymme på 40 cm (för att underlätta assistans) bakom toalettstolen saknas. Det finns handtag på vardera sida om toalettstolen. Det bör finnas toalettpapper vid handtagen. Handdusch finns intill handfatet men är för långt ifrån toalettstolen för att enkelt kunna användas. Det finns en godkänd svängradie på 150 cm i den tillgängliga toaletten. Larm finns, på väggen samt vid golvet. Spegel och handfat är på godkända nivåer, handfatet är höj- och sänkbart och det finns pumptvål som är lätt att nå.

Belysningen är tillräcklig, men det saknas kontraster i rummet då allt går i vitt eller ljusgult. Kontraster mellan inredning och omgivande ytor saknas. Vi rekommenderar en toalettsits i kontrasterande färg, detta underlättar för personer med synnedsättning. Vi tipsar även om självhäftande kakeldekorför att skapa kontraster i rummet.

Ingång C: Anmälningmottagning

Entre:

Det är en ramp upp till entrén, den har godkänd lutning och halksäker beläggning. Dörrar och vindfång har samma storlek och utförande som A-ingången. Inne i vindfånget står en vit displayställning. Det finns utrymme att ta sig runt denna även med hjälpmedel.

Bild 10 och 11. Till vänster: Ingång till C-entrén. Till höger: Entrén med öppen dörr.

Dörröppnarens knapp utanför byggnaden är monterad på väggen, den kunde markeras så att den syns bättre. Här är dörröppnarens knapp installerad på den rekommenderade höjden av 90 cm.

C- ingångens dörr stängs även den för tidigt, vi rekommenderar att dörren är öppen 25 sekunder. Liksom för A-ingången så finns det inte knapp till dörröppnare i vindfånget.

Kölappsapparat finns innanför entrén. Det finns inte taktila knappar, vilket försvårar för de med synnedsättning. Dessutom är apparaten installerad rakt under en bländande lampa (se bild). Vår rekommendation är att antingen lampan eller apparaten flyttas.

Bild 12. Kölappsautomat med ett bländande ljus.

I närheten av bålet för anmälan finns en dörr som ofta öppnas, den används av personal. Här finns en krockrisk med de som befinner sig utanför. Det finns ingen markering för dörrens svepyta för att

varna, detta bör åtgärdas. Gruppen informeras om att det finns kamera på insidan så att personer som använder dörren kan se om någon står utanför.

Det finns även en servicedisk som sällan används i väntrummet, i nuläget används den till att förvara broschyrer. Diskens höjd är 85 cm. Trösklar är låga eller avfasade. Inte heller C-ingången har något ledstråk. Det finns en skyltad första-hjälpen box på väggen.

Servicebås:

Diskens höjd är 75 cm vilket är godkänt, det är fri yta under disken och stolar har armstöd. Båset är 100 cm från disk till dörr, vilket innebär att även detta bås är trångt att använda om man exempelvis har rullstol.

Båset har ett draghandtag som är svårt att använda om man har nedsatt rörelseförmåga i armarna. Det innebär att personal som tar emot anmälningar får hjälpa besökare som behöver det.

Bild 13 och 14. Till vänster: toaletten vid C-ingången. Till höger: Servicebås vid anmälningsmottagningen.

Toalett:

Vi konstaterar att den tillgängliga toaletten i anslutning till C-ingången är utformad i stort sett likadant som toaletten vid A-ingången, därmed noterar vi enbart skillnader mellan dem. Denna toalett har också en handdusch, här är den närmare toalettstolen men fortfarande lite för långt bort för att enkelt användas. Till skillnad från A-ingången så har denna toalett vredlås, vilket är svårare att använda om man exempelvis har försämrad finmotorik. Toaletten är något mindre och möblerad så den inte fullt ut når den rekommenderade svänggraden på 150 cm, men ligger nära rekommenderad nivå.

Övriga utrymmen

Förhörssrum:

Det finns en display utanför förhörssrummet med tid och information om det är i användning. Displayen är väl synlig med hög kontrast. Utrymmet är tillräckligt rymligt för personer med hjälpmedel, med lösa stolar som kan flyttas undan. I ett mindre förhörssrum finns plats för en person och en förhørsledare, här finns ej benutrymme under skrivbordet för den som blir förhörd. I ett större förhörssrum finns plats för flera runt förhørsledarens skrivbord, med benutrymme under.

Konferensutrymme:

Konferensutrymmet används i första hand då personal inom polisen har bokade möten, där även utomstående kan ingå. Av säkerhetsskäl får ingen som inte arbetar vid polisen röra sig fritt polishusets låsta utrymmen, därmed är personal alltid på plats tillsammans med besökare.

För att ta sig till konferensutrymmet tar man hiss. Hissen har godkända mått och hisspanelen har taktila knappar, samt ljud som anger aktuell våning. Trappor finns men används enbart av personal. Utanför konferensrummet är en öppen plats och här finns toaletter för besökare, men ingen tillgänglig toalett. Glasväggar avgränsar mot trappan. Dessa kan utgöra risk för krock om man inte är uppmärksam, vi rekommenderar kontrastmarkering i ögonhöjd längs glasväggar samt glasdörrar.

Själva konferensutrymmet är stort och rymligt med möjlighet till ommöblering. Det finns lösa stolar och bord med benutrymme under. Utrymmet är väl upplyst.

Enkla och svåra åtgärder

Enkla åtgärder:

- ☐ Varnande kontrast på lyktstolpe utanför Tillståndsenheten
- ☐ Förläng tiden för automatiska dörröppnarna så dörrarna hålls öppna 25 s
- ☐ Installera knapp till dörröppnare även i vindfånget vid bägge entréer
- ☐ Knappar till dörröppnare flyttas till en höjd av 90 cm
- ☐ Ledstråk i entréerna
- ☐ Flytta hjärtstartaren till utanför entrén, Tillståndsenheten
- ☐ Installera käpphållare vid disken i servicebåsen
- ☐ Receptionsslinga vid infodisk samt servicebås
- ☐ Taktila markeringar på kölappsautomaterna
- ☐ Åtgärda bländande ljus: kölappsautomaten vid Anmälningmottagningen
- ☐ Markera svepyta för dörr: Anmälningmottagningen
- ☐ WC-skylt på tillgängliga toaletterna flyttas till sidan av dörren
- ☐ Toalettpapper ska finnas på toalettens handtag
- ☐ Handdusch på tillgängliga toaletter flyttas så att de enkelt kan nås
- ☐ Anmälningmottagningens toalett: vredlåset byts till ett likadant lås som vid Tillståndsenheten
- ☐ Glasväggar utanför konferensrummet behöver kontrastmarkering

Svåra åtgärder:

- ☐ Servicebåsen behöver vara ljudisolerade
- ☐ Servicebåsen är för smala mellan disk och dörr och behöver breddas, rekommenderad vändyta 150 cm
- ☐ Utrymme på 40 cm bakom toalettstol saknas
- ☐ Dörrar som är enklare att öppna eller är självöppnande vid servicebåsen i C-ingången
- ☐ Svängradie på 150 cm i tillgängliga toaletten: Anmälningmottagningen
- ☐ Tillgänglig toalett utanför konferensrummet

Slutsats

Polishuset har byggts om under senare tid och bland annat entrén har fått helt ny utformning. Vi kan se stora problem med i synnerhet den nya A-entrén när det kommer till tillgänglighet och sekretess, något som bekräftas av personalens egen upplevelse. Servicebåsen har inte byggts med personer som använder hjälpmedel i åtanke. Dålig ljudisolering så att både övrig personal och andra besökare kan höra det som sägs i enskildhet till en myndighetsperson är inte acceptabelt. Tillgänglighetsbristerna, där en person i rullstol måste utföra sina ärenden med öppen dörr utan möjlighet till enskildhet, gör situationen vid tillståndsenheten vid polish ännu mer bekymmersam.

Vi vill hänvisa till artikel 9 om Tillgänglighet i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, som säger att personer med funktionsnedsättning ska ha tillgång till den fysiska miljön på samma villkor som andra. Vi hänvisar även till artikel 17 om Skydd för den personliga integriteten:

"Alla personer med funktionsnedsättning har rätt till respekt för sin fysiska och psykiska integritet på samma villkor som andra."

Det finns även förbättringar som gjorts i tillgängligheten vid polishuset sedan ombyggnaden. Vi kan exempelvis se att man har tillgängliga toaletter som uppfyller rekommendationer vid bäge entréer som kartlagts, och att byggnaden är lätt att ta sig runt i med hjälpmedel. Kontraster som är till hjälp för personer med synnedsättning bör ses över. Det är även viktigt att entréns dörröppnare blir enklare att använda för besökare och att dörrarna hålls öppna tillräckligt länge.

Vi tackar Ålands polismyndighet för att de tagit kontakt med oss i Funktionsrätt Åland och att myndigheten vill arbeta för ökad tillgänglighet.

Mariehamn, 8 oktober 2026

Karl Wahlman

Erika Elfsberg

Verksamhetsledare

Kommunikatör

Funktionsrätt Åland rf
Skarpansvägen 30, 22100 Mariehamn
+358 (0)18 22 360, info@handicampen.ax
www.handicampen.ax